

Naročnina znaša mesečno 25.— Din.
za inozemstvo 40.— Din

Uredništvo:

Ljubljana: Knafliceva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440

Celje: Kocnova ul. 3. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po
tarifu

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica 54 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4 — Telefon št. 2492Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 455.Podružnica Celje: Kocnova ulica
št. 2 — Telefon št. 190Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241Velika nasprotja
v Londonu
Amerika zahteva tudi omejitve podmornic
— Solidarnost med Francijo in Anglijo

London, 28. jan. d. Velik optimizem, ki je navdajal državnike pri pričetku pomorske razorožitvene konference v Londonu, se je pričel umikati treznešemu razpoloženju. Potek dosedajšnjih razprav je pokazal, da bo zahtevalo reševanje raznih tehničnih in političnih vprašanj mnogo večje žrtve in napore, kakor so prvotno domnevali. Posebno je opaziti popuščanje dobrega razpoloženja pri ameriški delegaciji, ki se ne izogiba pokazati celo to, da je nastopilo gotovo ohlajenje odnošajev med njo in angleško delegacijo. Z dokaj velikim nezaupanjem motrijo ameriški delegati razgovore predsednika Macdonalda s francosko delegacijo o vprašanju ureditve križark.

V znaku tega razpoloženja je bil pisan tudi članek »Petit Parisien«, v katerem se navede izrek nekoga francoskega delegata, ki je dejal: »da ni izključeno, da bo konferenca nenadoma izdihnila in to prej, ko se bodo mogli delegati pripraviti na ta slučaj.«

V bodočih dneh bodo delegati razpravljali o mnogih težkih vprašanjih, ki bodo vzbudila dokaj viharne ur. Opaziti je tudi veliko aktivnost japonske delegacije, ki hoče na vsak način doseči to, da bi se ne dovolila gradnja trgovskih ladij, katere bi bilo mogoče z malimi izpremembami spremeniti v slučaja vojne v pomožne križarke. Proti temu stališču nastopajo odločno angleški delegati, ker je zgrajena večina angleških trgovskih ladij tako, da jih je mogoče hitro preurediti v pomožne križarke.

London, 28. januarja. AA. Delegati petih držav na pomorski razorožitveni konferenci so nadaljevali v Saint-Jameski palači posvetovanja o dnevnem redu konference. Delegati so razpravljali o delovnem programu, ki ga je predložil generalni tajnik konference sir Maurice Hankey.

Pariz, 28. januarja s. Včera šla izmenjava misli na londonski konferenci in nasprotiva, ki so se pri tem pokazala med italijansko in francosko tezo, so glavni predmet razprav poročevalcev listov, kakor tudi javnosti.

Poročevalec lista »Echo de Paris« piše, da je treba obžalovati, da grede londonska pogajanja v prvi vrsti na škodo italijansko-francoskih odnošajev. Odgovornost za to pada popolnoma na Brianda, ker je ta italijanski vladar v pogodbi iz leta 1922. ne samo priznal isti kontinent velikih bojnih ladij, kakor Franciji, temveč poleg tega še obljubil enakost tudi glede ostalih bojnih ladij.

Kakor poroča poročevalec »Petit Parisien«, je italijanski zunanji minister Dino Grandi izpremenil svoje prvotno stališče ter izrazil željo, naj se razgovori nadaljuje o. Namigilni je celo na mogočnost, izvesti pri paritetu s Francijo one bojne sile, ki jih potrebuje Francija, da ima ravnostne s šestimi ali osmimi križarkami tipa »Preussen«

Težka kriza v vrstah Heimwehra
Nezadovoljstvo članstva z reformami v organizacijah
Heimwehra — Abstinenca pri bodočih volitvah

Dunaj, 28. januarja, d. Voditelj Heimwehra dr. Steidle je izjavil novinarjem glede na vesti nekaterih listov o bližnjem razkolu v vrstah te organizacije in poskusih vodstva, da prepreči razkol z raznimi reformami, sledeče:

Izvršena reforma heimwehskih organizacij ni zadovoljila mnogih naših tovarišev. Zaradi tega so se pojavile v vrstah organizacije napetosti, ki so postale pri nekaterih njenih delih zelo kritičnega značaja. Te težave pa so bile skoro povsod brez posebnih pretresljivih preoblene. V nižjeavstrijskih organizacijah, kjer so se pojavili najbolj onasni znaki krize, bodo sledile v kratkem volitve novega vodstva, kar bo

omogočilo pomirjenje in odstranitev nezaželenih elementov. Osebe, izpremenbe v vodstvu pa so bile izvršene tudi v organizacijah ostalih avstrijskih zveznih dežel. Zato je mogoče govoriti le o krizi ozdravljenja naše organizacije. Pri bodočih parlamentarnih volitvah se bo Heimwehr vzdržala volitev, ker stoji na stališču, da so za njo strankarsko opredeljene volitve brez pomena. Organizacija pa bo posvetila sedaj vse svoje moči za to, da bo pripravljena na oni trenutek, ko bo postalo aktualno vprašanje ustanovitve stanovske zbornice, ki bo pristopila k državi in gradbi Avstrije.

zaupanje. Avstrija bo hodila po starih potih in storila vse, da bo živel z vsemi državami v kar najboljših odnošajih. Na vprašanje, kako misli izposlovati izvedbo načrta o ustanovitvi stanovsko gospodarskih zbornic, se je voditelj avstrijskih krščanskih socialistov izognil pravnemu odgovoru ter dejal samo, da je vse šele načrt, ki ga je mogoče še v mnogočem spremeniti ter da zavisi njegova nadaljnja ustvaritev predvsem od stališča vodstva stranke.

Dunaj, 28. januarja. S. Zvezni kancelar dr. Schober ponovno izrecno poudarja, da hoče Avstrija živeti s svojim sosedom na igru v prijateljsstvu, se je to zgodilo zaradi tega, ker je od časa do časa izgledalo, da je prijateljstvo ravno z Italijo nekoliko skrajšano. Z ozirom na to ne obstoji za nobeno državo vzrok za vznemirjenje ali nezaupanje. Avstrija bo hodila po starih potih in storila vse, da bo živel z vsemi državami v kar najboljših odnošajih. Na vprašanje, kako misli izposlovati izvedbo načrta o ustanovitvi stanovsko gospodarskih zbornic, se je voditelj avstrijskih krščanskih socialistov izognil pravnemu odgovoru ter dejal samo, da je vse šele načrt, ki ga je mogoče še v mnogočem spremeniti ter da zavisi njegova nadaljnja ustvaritev predvsem od stališča vodstva stranke.

Dunaj, 28. januarja. S. Zvezni kancelar dr. Schober, ki je doznava v ponedeljek 2. februarja odpotoval v Rim. Na poti ga bodo spremljali generalni tajnik Peter Seikelski načelnik dr. Schüller in še en uradnik zunanje urade. Skupno z zveznim kancelarjem dr. Schobrom potuje v Rim tudi italijanski poslanik Auriti.

ZAHTEVE IN ŽELJE INDUSTRIJE

Važno zborovanje industrijskih korporacij — Proti carinskemu premirju — Poljedelci in zaščita domače industrije — Samoupravne davščine

Beograd, 28. januarja p. Danes dopoldne se je pričela konferenca, ki jo je sklicala centrala industrijskih korporacij. Konference se udeležujejo zastopniki industrije in industrijskih korporacij iz vse države. Zvezo industrijev za Slovenijo zastopajo gg. Krejčl, ravnatelj tovarne za dušik v Rušah, predsednik Zveze industrijev, nadalje inž. Šuklje iz Ljubljane, dr. Maks Obersnel, tajnik KID na Jesenicah, in dr. Windischer, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani. V imenu vlade prisostvuje razpravam pomočnik finančnega ministra Gospodetič. Konferenco vodi beograjski industrialec in guverner Narodne banke g. Ignjat Bailoni.

Po običajnih otvoritvenih formalnostih je bila odposlana podzračna brzojavka Ni. Vel. kralju, nakar je konferenca takoj prišla na dnevni red. Glavni tajnik centrala industrijskih korporacij g. Gjoka Čurčin je referiral

o stališču naše industrije do carinskega premirja.

Uvodoma je podal sliko gospodarskega stanja v Evropi in pri nas. Naše gospodarstvo lansko leto v primeru s predlanskim ne kaže posebnih znakov napredovanja. Kriza našega poljedelstva je v veliki meri posledica svetovne krize, ki pa ji danes še ni videti konca. Naša industrija bo še dolgo časa hiralna, če se ne bo ojačila carinska zaščita.

Carinsko premirje naj bi olajšalo pot do tesnejšega gospodarskega sodelovanja med posameznimi državami. Kakor je ta predlog na prvi pogled simpatičen, je nalefel pri podrobnejšem razmotrivanju na veliko rezervno in celo odpor ne samo pri nas, marveč tudi v mnogih drugih državah. Predlog o carinskem premirju je v prilogi zgolj onim državam, ki imajo močno razvito in dobro fundirano industrijo ter velik izvoz. Nesorelemiv pa je v sedanjih formi za vse one države, ki streme šele sedaj po večjem razvoju domače produkcije. Med te države spada nedvomno tudi Jugoslavija, katere industrija se mora boriti z velikimi težavami. Zato si moramo tudi mi prizadevati, da se nam prizna carinska tarifa kot sredstvo obrambe proti drugim državam z dobro razvito in organizirano industrijo. Mi smo država, ki izvaža v glavnem poljedelske produkte. Za-

to smo predvsem zainteresirani na omejitvah, ki jih bodo predlagale države uvoznice. Še posebej nas interesira diferenca med carino na produkte in polfabrikate ter zaščitni ukrepi proti dumpingu in proti posrednemu protekcionizmu, preko čegar gre načrt konvencije o carinskem premirju do celca molče. Za nas je važno, da že sedaj iščemo sporazuma z velikimi državami. Poljedelski interesi spajajo poljedelske države, ki bodo morale v tem vprašanju nastopiti skupno v zaščito svojih skupnih interesov.

Referat g. Čurčina je bil sprejet brez debate. Sklenjeno je bilo, da bodo zastopniki centrala in industrijskih korporacij predložili vladi konkretne predloge glede na želje naše industrije.

Sledil je referat tajnika centrala industrijskih korporacij dr. Gregoriča

o reviziji carinske tarife.

Definitivna redakcija naše carinske tarife, ki je v teku, se mora boriti s silnimi težavami. Agrarni protekcionizem industrijskih držav onemogoča izvoz naših agrarnih produktov in nas zato sili, da poleg pospešitve naše poljedelske produkcije mislimo tudi na razvoj naše industrije, ki jo je treba zaščititi tudi s carinskimi ukrepi, četudi bi bilo to proti željam in intencijam zapadnih držav. Novo carinsko tarifo, ki se sestavlja, mora prevesti duh zaščite domačega dela. Novi zakon mora zasledovati predvsem pospeševanje industrije, potrebne za državno obrambo. Dokler inozemska industrija nima v naši državi konkurence v domači produkciji, izkorišča naš trg po mili volji. Izkušnje kažejo, da so cene raznim predmetom občutno padle, čim so se začeli izdelovati doma. Poljedelski krogi pa morajo upoštevati tudi to, da je domača tovarniški in industrijski delavec najsigurnejši konzument domačih poljedelskih proizvodov, ki se prodajajo na inozemskem trgu vedno težje. Naši industrijski delavci porabijo za 2 milijardi poljedelskih proizvodov na leto. Poljedelski krogi pa tudi ne smejo pozabiti, da je industrija najvažnejši davčni objekt za državo in za samoupravne korporacije. Žrtve, ki jih bodo morali doprinesti poljedelski krogi zaradi carinske zaščite industrije, jim prinašajo mnogo večje koristi v drugi obliki, predvsem na povečanem konsumu.

Glede na načela, po katerih naj se rav-

na nova carinska tarifa, je referent naglasil, da se je o njih razpravljalo že na šestih konferencah in posvetovanjih gospodarskih korporacij.

V debati, ki je sledila obema referatoma, je govoril med drugimi tudi g. ravnatelj Krejčl, ki je poudarjal posebne interese industrije dravske banovine. Predlagal je več konkretnih predlogov, ki so bili v načelu vsi sprejeti.

Prihodnja točka dnevnega reda, referat o stanju naše industrije, je bila odgodena, sledil pa je referat dr. Gregoriča

o samoupravnih finančah.

Referent je uvodoma naglasil, da se podrobno bavi s tem vprašanjem že dalje časa ministristvo financ, ki je pokazalo mnogo dobre volje za pravilno in racionalno rešitev tega zelo važnega problema. Finančno ministristvo je izvedlo tudi pismeno anketo, pri kateri so vse gospodarske institucije in korporacije izrazile svoje mišljenje. Govornik je orisal strukturo fiskalnih dohodkov samoupravnih teles, ki jo je treba upoštevati tudi pri bodoči ureditvi finansiranja samouprav. Pri tem se mora gledati na to, da se uvede enoten sistem samoupravnih (banskih, občinskih ter sreskih) davkov.

Po mnenju gospodarskih krogov ni primerna osnova za finansiranje samoupravnih teles doklad na državne takse. Sistem finansiranja samoupravnih teles mora namreč sloneti na tem, da država odstopi občinam in banovinam, na katere se sedaj prenaša znaten del državnih poslov, tudi del svojih dohodkov.

K temu vprašanju je podal mnenje industrije dravske banovine tudi inž. Šuklje, ki je opozarjal na prekomerno obremenitev industrije potom samoupravnih dajatev. Budžetiranje samoupravnih teles ogroža našo industrijo. Bavi se je z gospodarskimi razmerami v Sloveniji in se izjavil proti neracionalnemu nakladanju trošarin s stran samouprav.

Ob koncu je guverner Narodne banke Bajloni naprosil načelnika ministristva za javna dela, naj se zakoni o eksproprijaciji, elektrifikaciji in izkoriščanju vodnih sil uveljavijo sporazumno z gospodarskimi krogi.

Izboljšanje odnošajev
z Bolgarijo in Italijo
Zanimive informacije avstrijskega tiska —
Popoln sporazum na sofijskih pogajanjih

Dunaj, 28. jan. M. »Neue Freie Presse« poroča pod naslovom »Jugoslovensko-bolgarski sporazum«, da je beograjska vlada na svoji zadnji seji odobrila vse sklepe mešane jugoslovensko-bolgarske komisije v Sofiji, ki se tičejo likvidacije dvolastniških posestev in ureditve obmejne prometa. Jugoslovenska vlada je tudi pristala na vse konvencije, sklenjene v Haagu.

O isti stvari objavlja »N. Fr. Presse« tudi naslednjo informacijo iz Beograda: »V tukajšnjih diplomatskih krogih se zatrjuje, da je prišlo v zadnjem času do zboljšanja odnošajev med Bolgarijo in Jugoslavijo. Mešana komisija, ki zaseda v Sofiji, je sprejela sklepe o likvidaciji dvolastniških posestev. Bolgarska vlada je vsem svojim prizadetim državljanom priporočila, naj čimprej zamenjajo svoja, na jugoslovenskem ozemlju ležeča posestva s posestvi jugoslovenskih državljanov, ki imajo svoja posestva na bolgarskem ozemlju. Pri vseh posestvih, ki do maja letos ne bodo likvidirana, bo posebna mešana komisija po predhodni cenitvi izvršila prisilno likvidacijo. Tudi glede na ustanovitve nevtralne cone na obeh straneh državne meje med Bolgarijo in Jugoslavijo je dosežen popoln sporazum.«

Gradec, 28. jan. M. »Tagespost« poroča pod naslovom: »Bolgarija je zadovoljna« iz Beograda:

»Na potovanju skozi Beograd je bol-

garski zunanji minister Burov izjavil, da je Bolgarija z rezultati haške konference zadovoljna. Sklepi, ki so bili sprejeti v Haagu, bodo predloženi v kratkem Sobraju v ratifikacijo. Bolgarski zunanji minister je pri tej priliki naglasil podporo, ki jo je uživala Bolgarija od strani svojih zaveznikov, s posebnim priznanjem pa je podčrtal zadržanje jugoslovenske delegacije z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem na čelu, ki je tudi pri tej priliki dokumentiral svojo naklonejnost do Bolgarije.

Zboljšanje odnošajev
z Italijo

Dunaj, 28. januarja, M. »Neue Freie Presse« poroča pod naslovom »Zboljšanje odnošajev med Jugoslavijo in Italijo«:

V političnih krogih sodijo, da se je minister dvora g. Bora Jeftić, ki se je s princem Pavlom udeležil svatbe italijanskega prestolonaslednika v Rimu, pri tej priliki pogajal z italijansko vlado o zboljšanju odnošajev med Jugoslavijo in Italijo. Dosežen je bil sporazum v toliko, da se za sedaj ustavi medsebojno napadanje v tisku, da bi se na ta način ustvarila povoljnija atmosfera, ki bi omogočila redna pogajanja o vseh še nerešenih vprašanjih in o povratku k medsebojnemu prijateljskim odnošajem.

Tragična smrt letalcev na Severni tečaj

Letalo ameriškega letalca Eyelona je strmoglavilo iz velike višine na led in se razbilo

Newyork, 28. januarja d. Po poročilih o najdenih ostankih letala ameriškega letalca Eyelona, ki je hotel poleteti na Severni tečaj doznava o se sledeče podrobnosti.

Letalca, ki sta odletela iskati pogrešano letalo sta našla ne daleč od ledu zamrznjene ladje »Nanuk« dele razbita letala, ki so štrleli izpod snežne odeje. Letalca sta se zelo nizko spustila in ugotovila da je na tistem mestu sneg par metrov visok ter nato pristala v neposredni bližini. Letalo je bilo popolnoma razbita ter sta našla pogumna ameriška letalca nevarne dele raz-

tresene do 30 metrov na skoli. Zaradi tega domnevata, da je letalo strmoglavilo na led z velike višine in da sta se pogrešana letalca letalca na hitro poskušala rešiti iz poverjenega letala s padali. To domnevo potrjuje tudi deštvo, da so bile vs: zaloge živil v kabini letala nedo:aktivne

Na kral nesreče je odšla odprava moraa: lev z ladje »Nanuk« ki bo poskušala izkopa: ti izpod snežne ode: razbito letalo in naiti trupla obeh nesrečnih letalcev, ki sta izdih: nila na poletu proti Severnemu tečaju.

General Živković
častni meščan Novega Sada

Novi Sad, 28. jan. n. Mestni upravi je bil predložen predlog, naj se predsednik vlade general P. Živković izvoli za častnega meščana Novega Sada. Ta predlog je podpisalo več uglednih članov mestnega zastopstva, na čegar današnji seji je bil predlog tudi soglasno sprejet. Obenem je bilo sklenjeno, da se predsednik vlade o tem sklepu takoj brzojavno obvesti in povabi v Novi Sad k slovesni seji mestnega zastopstva, na kateri mu bo izročena diploma častnega meščanstva.

Seja izvršnega odbora SKJ

Beograd, 28. januarja, p. Danes se je sestel izvršni odbor Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je razpravljao o raznih vprašanjih, ki se tičejo formiranja nove organizacije, tehničnih zadev in gospodarskih problemov. Obširna je bila razprava o imovini bivšega Jugoslovenskega Sokola, ki je v vsemi svojimi aktivni in pasivi vstopil v novo sokolsko organizacijo. Sklenjeno je bilo, da morajo vsa prizadeta društva napraviti bilanco svojega premoženja, ki bo nato služila kot podlaga za prevzem v novo organizacijo. Nocoj je podstarešina Paunković odpotoval v Prago, da prijavi vstop Sokola kraljevine Jugoslavije v vseslovensko sokolsko zvezo ter povabi češkoslovaške Sokole na vsesokolski zlet v Beogradu.

Odgoditev obiska
Alberta Thomasa

Beograd, 28. januarja. AA. Prihod Alberta Thomasa, ravnatelja mednarodnega urada za delo v Ženevi, v Jugoslavijo je bil odložen za nekaj dni. Thomas je odpotoval na nujen poziv v London, kjer bo sodeloval v angleškem ministristvu za delo pri definitivni stili: zaciji zakonov, s katerimi se bodo v Angliji uveljavile mednarodne konven: cije o osebnem delu. Albert Thomas je nameraval prvotno prispeti v našo državo 11. februarja. Dan njegovega prihoda bo določen v Ženevi za biva: nja g. Fotića.

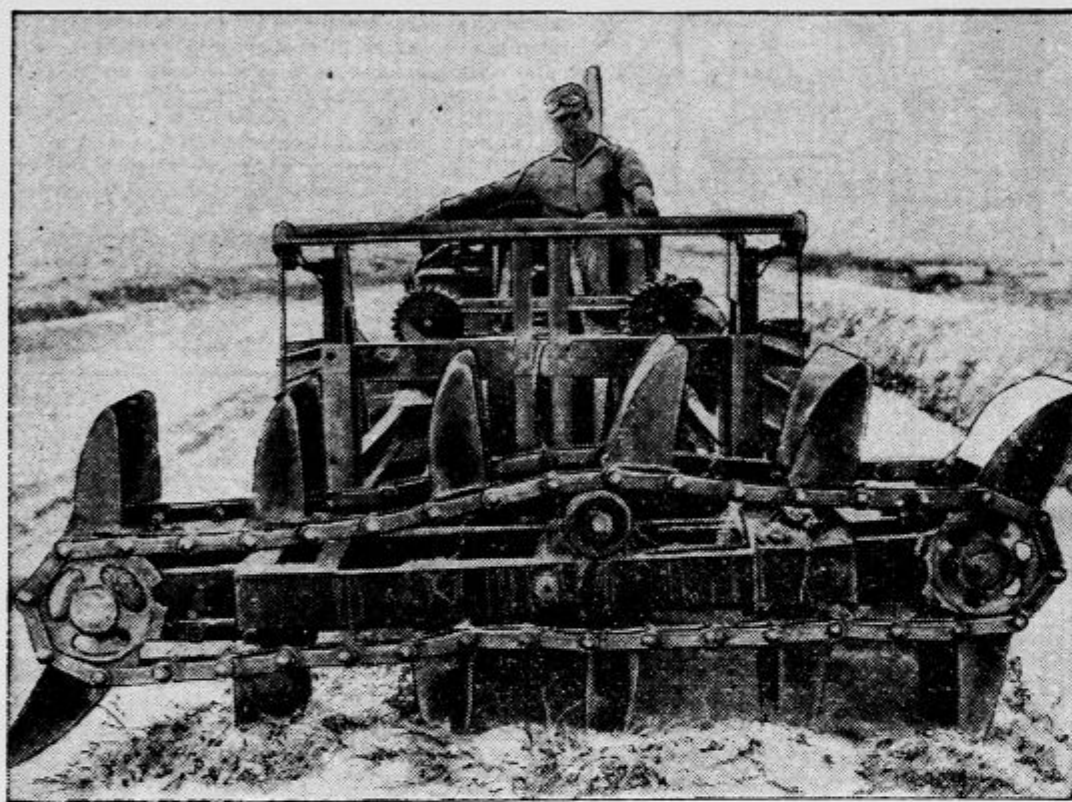
Načrt zakona o vodnih silah

Beograd, 28. januarja. AA. Na pobudo zveze industrijev in Ljubljani, bo v kratkem konfe: renca zastopnikov gospodarskih organizacij o načrta: zakona o izkoriščanju vodnih sil. Sedanj načrt za: kona je elaborat ministristva za zgradbe.

Beograd : Atene 3:1 (2:1)

Beograd, 28. januarja. p. Danes je reprezentan: ca Beograda odigrala nogometno tekmo proti re: prezentanci Aten. Beograščani so zmagali s 3:1 (2:1).

Iz življenja in sveta

Česa bi potrebovali na svetu namesto topov in plinskih bomb? Dosti takšnih poljedelskih strojev, kakršen je gorenji, ki ga je izumil neki Američan. Ta stroj izravna, preorje in prevlači ozemlje, preko katerega gre in ustvarja idealna poljska tla.

Serum proti raku

V zadnjih letih se je pozornost zdravnikov obrnila na raka, ki ga po pravici menujejo bič človeštva. V vseh državah so začeli strokovnjaki preiskovati in opazovati to strašno bolezen in se jim je tudi posrečilo odkriti nekoliko sredstev proti temu bolezenskemu pojavu, vendar se je pokazal le začasen uspeh in ta sredstva raka niso mogla ozdraviti. Takisto ni jasen nastanek te bolezni in nje povzročitelji. Nekaj zdravniških ženskih klinik v Tubugenu je tekom opazovanja prišel do zaključka da je med boleznijo in med prehrano pacienta nesporno neka notranja zveza, ki pa je doslej še ne poznamo. S tem je podprta Winkelhagova teorija ki trdi v svojem velikem delu o raku, da pijače, vsebujejo kofein in tein, t. j. kava in čaj, pospešujejo razvoj raka. Rak je tedaj bolezen civilizacije in kronično zastupljenje organov z raznimi mamili. V bolnici v San Franciscu pa sta nedavno primarija Walter B. Coffey in John Humber iznašla serum, ki obeta velik uspeh v boju proti raku. Serum se pridobiva iz ovčjih ledvic in vbrizgava v kri obolelega. Po vbrizganju sta zdravnik opazila, da odmirno tkivo in se rane celijo. Zdravniki si sicer še nista gotova popolnega uspeha, vendar pa sta uverjena, da sta odkrila pot, ki vede k iznajdbi popolnoma zanesljivega sredstva proti raku.

DARMOL
čokolada za odpiranje

Škandalozne kupčije z vojaškimi trupli

Na severnem Francoskem je še iz vojne časa nešteto vojaških grobišč, v katere so padle borbe pokopali le začasno z namenom, da jim pozneje odkažejo primernejša počivališča. Po vojni se je država faktično pogodila z neko privatno družbo, da bi izvedla ta prenos mrtvih junakov. Družba je delala precej časa neovirano, dokler niso lanskega poletja ugotovili težke nerednosti na grobiščih znamenitega Chemin des Dames in pri Kemmelu. Oblasti so tedaj odredile obširno preiskavo, ki je spravila grozovite reči na dan. Podjetniki so bili ravnali z vojaškimi trupli z nezasišano surovostjo. Telesne ostanke mrtvecev so spravljali v pripravljene krste vsevpred, tako da je bilo v mnogih krstah po več lobanj, dočim so po drugih manjkali celo udi. In tako niso delali samo na masnih grobiščih, kjer se identiteta posameznih trupel ne da dognati, temveč celo na pokopališčih, kjer so počivali samo jasno identificirani mrtveci. Tako je zmanjkalo samo na pokopališču v Longpontu 306 trupel, za katerimi ni

več nobenega sledu. A ne samo da so bili podjetniki škandalozno brezvestni pri svojem delu, skušali so celo kovati na račun mrtvecev neupravičene dobičke do 333 odstotkov. Preiskava je dognala, da so lahko spravljali v svoje žepce po 50 frankov za vsakega izmed 900 tisoč mrtvecev, ki so jih bili izkopali. Seveda so vzbudile vse te stvari v javnosti nepopisno ogorčenje in tudi vlada ter zbornica sta se bavili z njimi. Te dni je sporočil minister Gallet zbornici, da je vložil tožbo proti skrunilcem vojaških trupel na severnem Francoskem in da jih čaka vse najstrožja kazen. Obenem je vlada poskrbela, da se podobne stvari ne bodo dogajale več.

Nesrečna številka

Med svetovno vojno je nastala prazna vera, da je zapisan smrti vsakdo, ki se pri kajenju posluži kot tretji iste vžigalice. Številka trinajst še vedno uživa svoje stare nblage prednosti. V Italiji sledi navadno št. 12, druga številka 12/1, in potem pride št. 14. V Berlinu, kjer samovoljnosti policija ne dovoljuje, si pomagajo h šti posestniki vsaj brez stanovanja št. 13. Še v napredni Ameriki so večkrat leto in dan prazna stanovanja po 13. nadstropjih nebotičnikov in to celo poleg borze, kjer so prostori zlata vredni. Trinajstica je prišla razmeroma pozno do svoje sedanjosti slave. To se je zgodilo v srednjem veku, in sicer zato, ker se je udeležilo Kristusove zadnje večerje 13 oseb. Tudi petek je dobil pomen nesrečnega dne, ker se je izvršilo v petek križanje. Zanimivo je, da je razširila te prvotne ljudske vraže med izobražence renesansa. Tako je upodobil Leonardo da Vinci na znani sliki Judeža, ki je pri zadnji večerji po mizi sesul sol: to je tudi slabo znamenje. V sedanjih težkih časih nima menda nihče več veselja za boj s predsojdi. Izjemo tvori samo angleški Odbor za pobijanje prazne vere, ki je letos trinajstični napovedal odločen boj. Pred kratkim je objavil odlomek iz dela znanega vojskovodje Roberta »Eno in štirideset let v Indiji«. Na novo leto 1857. je povabil Roberts h kosu dvanajst častnikov. Kmalu nato je izbruhnila znana pešaverska vstaja, ki je stala življenje stotinam angleških častnikov. A med njimi ni bilo nobenega noveletnega Roberta, sivega gosta in so tudi ranjenci pozneje okrevali od ran. Jako delaven član tega odbora je ugleden duhovnik v londonski stolnici sv. Pavla. Pred tremi leti je nekega dne poročil 13 parčkov in jih potem pogostil pri dveh mizah tako, da je sedelo okrog vsake 13 ljudi. Zda objavlja g. dekan vsako leto poročila o sedanjem stanju teh zakoncev, ki se jim še vedno dobro godi. Pred nedavnim je intervjuval odbor vodilnega angleškega filozofa in matematika, ki pa noče biti imenovan. Ta je izjavil: »Če sedi pri

mizi 13 ljudi, imamo možnost, da bo tekom leta samo eden od njih umrl. Povabite še štirinajstega udeleženca in možnost naraste. Pri 24 udeležencih različne starosti postane ta možnost nedvomno dejstvo. A vendar ne bom jaz pri mizi nikoli imel 13 gostov, temveč v sili razši pokličem kot štirinajstega mojega vrtnarja ali dečka, ki je prinesel pecivo od peka. Saj vem, da bi sicer kosilo slabo teknilo gostom in bi utegnili priti na slabe misli. Nobena jadrnica ne mara v morje v petek. To je smešno. A vendar stori prav kapitan, ki počaka rajši na soboto. Saj mora imeti zanesljivo moštvo, ne pa zmedene črede, ki se bo vdala vsaki nevarnosti kot neizogibni posledici slabega dneva. Seveda ni odbor nič zadovoljen s to izjavo. Objavil pa jo je vendarle v dokaz, kako »podpira neumestna obzirnost predsodke.«

Razbojnik - državnik

Zloglasni grški razbojnik Tsatsas, ki je organiziral pred nekoliko meseci znameniti napad pri Trikaliju, je poslal bivšemu ministrskemu predsedniku generalu Kondilisu po nekem kmetu pismo, v katerem izraža svoje zadovoljstvo, da je general, šef republikanskih nacionalistov prišel spet do moči, in v katerem ga prosi, naj bi postavil novo vlado, ki bi njega, namreč Tsatsasa, pomilostila. Za to pomilostitev bi se Tsatsas obvezal, da očisti s svojo tolpo v najkrajšem času ves Epirus, Tesalijo in Macedonijo številnih roparskih tolp, ki ogrožajo prebivalstvo. S tem bi prihranil državi velikeanske vsote, ki jih izdaja za pobijanje razbojništva. Saj je razpisala samo na Tsatsasovo glavo milijon drahem, a 500.000 drahem na glavo njegovega pajdaša Pandazisa.

S svojo ladjo v smrt

Kapitan Teodor Dreyer, poveljnik nemškega parnika »Monte Cervantes«, ki se je potopil ob južnem koncu Južne Amerike. Dreyer se je, kakor znano, branil, da bi ostavil potapljalce se ladjo in je izginil z njo vred, kot edina človeška žrtev te katastrofe, v valovih.

Zadnji odjemalci

Ameriški dnevniki so izredno veliki, posebno nedeljske številke. Od nekdaj imajo v Zedinjenih državah dobrodelna in slična društva pravico do prodaje iz izkoriščenja starega časopisnega papirja. Zato pobirajo posebni tovorni avtomobili vsak dan po hišah liste prejšnjega dne in jih vozijo v osrednje skladišče. Tam se blago uredi po kakovosti in se potem na debelo prodaja plovnim družbam ter drugim kupcem. Vsako dobrodelno društvo dobiva svoj odstotek dobička. A kam gre papir? V Ameriki sami ga rabijo izdelovalci posode in pohištva pri pošiljavi svojih izdelkov, vendar pa nakupijo le neznaten odstotek papirja. Večšina roma v Azijo, kjer je vedno dosti odjemalcev. Papir roma skozi hidravlične stiskalne stroje, se zašije v platno, se poveže v žico in žerjavi ga natovori na ladje. Več parnikov prevaža izključno to blago. Na severnem Kitajskem nadomešča ta z oljem prepojen papir okenska stekla. Na južnem Kitajskem ga porabijo za igrače, umetne cvetlice (v verske svrhe) za umetniški ogenj in celo za cene tropске čelade. Ta industrija je doma v Hongkongu. Stari ameriški listi so v rabi tudi po vsem očaju v Tihem in Indijskem oceanu. Na Javi se porabi največ papirja za svetiljke in okraske ob novoletnih in drugih praznikih. Kakor vsako blago ima star papir višje ali nižje cene v skladu s ponudbo in odjemalci. Proda se navadno po 16 dolarjev za tono, a včasih se podraži na 10 centov za kilo. Dosti ljudi si služijo kruh s to trgovino. Lanski izvoz starih časopisov je n. pr. vrzel Ameriki nad tri milijone dolarjev dobička!

Najboljše, najtrajnejše, zato
naicenejšel

KULTURNI PREGLED

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 29.: Zaprtlo.
Četrtek, 30.: Naš gospod župnik. C.
Petek, 31.: Čvrček za petjo E.
Sobota, 1. februarja: Utopljena. 25. predstava. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Sreda, 29. januarja: Beg. Gostovanje Comédie Française iz Pariza. Izven.
Četrtek, 30.: Ernani. A.
Petek, 31.: Zaprtlo (generalalka).
Sobota, 1. februarja: Hasanaginica. Izven. Premijera.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Sreda, 29. januarja: Zaprtlo.
Četrtek, 30. januarja: Zaprtlo.
Petek, 31. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 1. februarja: Nelopir. Premijera. B.

Nedelja, 2. februarja: ob 15. Grudica. Kuponi. Ob 20. Nelopir.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Ponedeljek, 3. februarja ob 20. Radikalna kura. Gostovanje Mariborčanov.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 5. februarja ob 20. Lepa pustolovščina. Gostovanje Mariborčanov.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 1. februarja: »Svetnike.
Nedelja, 2. februarja: »Pred porokom.

Ciklus predavanj o Angležih

Maribor, 22. januar.

Naša »Ljudska univerza«, ki je priredila v teku zadnjih let več serij dobrih predavanj o posameznih narodih (opozarjamo) na slovenski, hrvaški, srbski, ruski, češki, francoski ciklus), si je nadela hvalvedno nalogu, da nas seznani z Angleži. Uvodno predavanje je imel g. dr. I. Andrassy iz Zagreba. Govoril je o sila zanimivem problemu: zaka' in kako so postali Angleži toli vpliven in močan narod. Predvsem je omenil zgodovinske činitele, ki so omogočili tako povolen razvoj. Angležji so naselili sposobne rase, ki so se lahko na otoku nemoteno razvijale. Za nadaljni razvoj je bilo velikega pomena to, da sta se že zgodaj spoorile dve močni sili, ki sta ustvarili temelje angleške ustavnosti: z ene strani kraljeva oblast, z druge strani pa enovita, številčno močna množica svobodnih mož. Ti dve sili sta ustvarili iz Angleže tako državo, da je postala vzor manj razvitim kontinentalnim narodom.

V današnjem političnem življenju Anglejije predavatelj označil kot poglavitne poteze: konzervativnost, načelo razvoja (evolucije) in praktičnost. Zelo zanimivo je govoril o angleških pravnih običajih in zakonih, zlasti o običajih, ki veljajo enako kot najbolj trdni zakoni. V drugem delu predavanja je g. dr. Andrassy govoril o poedinih velikih načelih, ki so jih Angleži izgradili v teku stoletij in jih dali človeštvu kot kulturne tekovine. Tako n. pr. angleško pojmovanje tiskovne svobode. V pojmovanju osebne svobode je predavatelj opozoril na razlike med angleškim in francoskim umevanjem. Opisal je veliko borbo za ureditev razmerja med državo in državljanom, med posameznikom in občestvom. Poudarjal je, kako silen pomen imajo velike stranke v narodovem političnem življenju. Orisal je moč javnega mnjenja. Prednost angleške državne ureditve je v tem, da je tako izrazena, da se lahko stonjema prilagojemo različnim razmeram in potrebam. Predavatelj je tudi opisal sestav angleške samouprave in močeno ureditev Britanskega imperija. Na vsem svetu ni primera toli razumne, smotrene in propešne rešitve kočljivih političnih problemov, kakor se kaže v odnosu med Anglijo in ostalimi državami Britanskega imperija.

Lepo predavanje je bilo sprejeto z služnimi priznanjem. Ciklus se bo nadaljeval. Zamisel je brez dvoma srečna, saj so Angleži narod, pri katerem se moramo še veliko, veliko učiti.

Hudožestveniki v celjskem gledališču

Celje je doživelo v soboto 25. t. m. gledališki dogodek, kakršnega v tem mestu še ni bilo: gostovanje praške skupine Hudožestvenikov. Gostje so izbrali za Celje Ostrovskega efektno komedijo iz ruskega življenja »Siromastiho ni sramota v sijajni režiji ge. Grečeve in v zasedbi, kakor je bila v Ljubljani. Posebno pozornost je vzbujal g. Pavlov z nepozabno kreacijo Ljubicina Torcova. Pretežni večini občinstva sicer zaradi neznanja rusčine ni bilo dano spoznati vseh fines dialogov, a vsebinsko je vendarle razumela in bila tudi deležna velikega užitka. Hudožestveniki so doživeli s to igro v Celju ogromen uspeh. Aplavzi ob koncu igre kar niso hoteli ponehati. Občinstvo je goste obisalo p cvetjem. Zeleti bi bilo, da bi Hudožestveniki v zgodnjem času zopet posetili Celje in osrečili gledališko publiko z novim gostovanjem. R. P.

Razprava o avtorskem pravu. V 2. številki »Srpskega književnega glasnika« je izšla aktualna razprava Ilije A. Priča »Autorsko pravico. Pisec daje uvodoma historijat gibanja za avtorske zaščito in omenja zakone v drugih državah in našo doedanje prakso. O našem novem zakonu sodi, da ima »izraziti značaj nacionalnega zakonca«. V prvi vrsti so zaščiteni vsa slovstvena in umetnostna dela, ki prvič izidejo v kraljevini Jugoslaviji, razen njih dela naših državljanov, ne glede na to, v kateri državi so izšla in naposled dela tujih državljanov, objavljena v erbsko-hrvaškem ali slovanskem jeziku kjerkoli v inozemstvu. Glede del tujih državljanov, ki izhajajo v inozemstvu, veljajo najprej tozadevne posebne pogodbe. (Taka pogodba obstoji n. pr. že z Nemčijo.) Lete se bodo sklepale na podlagi reciprocitete. Glede prevajanja iz tujih jezikov v erbohrvaščino in slovenščino pa velja dolobča, da so tuji avtorji načeloma zaščiteni samo deset let. Če ee v tem času ne poslužijo absolutne pravice, ki jo imajo pri nas do svojega dela in ne dajo v promet avtoriziranega prevoda, je dovoljeno vsakomur, da delo tudi brez avtorjevega dovoljenja prevede na naš jezik. Pisec nato obširno tolmači pojme »avtor«, »avtorjeva lastnina«, »književna in umetniška delca«, izjeme itd. Pravi tudi da se bo pri prosvetnem ministru ustanovil Svet strokovnjakov, ki bo dajal došlehim strokovna mnjenja v vseh zadevah avtorske zaštite. Svet bodo tvorili ugledni književniki,

umetniki in pravniki. Razprava gosp. I. A. Priča je izmed dosedanjih časopisnih komentarjev k novemu zakonu najdaljša in najbolj poučna.

Komedija Petije Petrovića »3 : 1« se je uprizorila tudi v Beogradu. Sodeč po kritiki ni imela posebnega uspeha.

Razstava ruske umetnosti v Beogradu. Priprave za razstavo ruske umetnosti v Beogradu so končane. Razstava bo prirejena naravnost velikopotezno. Zastopane bodo vse sedanje šole in smeri po svojih najboljših predstaviteljih. Tako bodo tu dela Ilje Rjepina, Maljavina, Doburnskega, Korovina, Šmarova, Somova, Bulibina, Jakovljeva, Šuhareva, obeh Benoitov, Gončarova, Grigorjeva in dr.

Centralna Evropa. Praški »Orbis«, ki izdaja dobro urejevani francoski tisk »L'Europe Centrale«, je izdal tudi ruski tisk »Centralna Evropa«, ki pa se ni mogel niti zdaleč meriti s svojim francoskim tovarišem. Izdajatelj pa je prišel na srečno misel in je ta nič kaj posebno ugledni tisk pretevoril v mesečnik, ki naj bo rusko glasilo osrednje Evrope vseh balkanske države. Prva številka, ki je pred nami, prča, da je nastal lep in mnogo obetajoč mesečnik, ki bo tudi organ Jugoslovenov za ruski svet. Zaenkrat je iz našega sveta samo daljši dopis iz Beograda »Jugoslavija v letu 1929«. Ostali pripevki so po večini iz češkega sveta. Časopis prinaša leposlovje (prevode iz češine), članke, razprave, informativna poročila, kritiko, pregled časopisov, kulturni drobci. Ima tudi ilustrirane priloge. Tiska se v novi ruski ortografiji.

Glavobol
pogosto muči žene in pri-
krajša jim marsikatero
veselo uro. Tu pomagajo
**ASPIRIN-
TABLETE**
priznane blažilke bolečin.
Nosite jih vedno seboj!
Zahtevajte samo
originalni zavo!
»Bayer« z modro-
belo-rdečo
banderolo.

Radio

Sodelovanje jugoslovenskih postaj

Dne 4. januarja t. l. se je vršila v Zagrebu radio-konferenca, ki so se je udeležili zastopniki vseh treh naših oddajnih postaj, Ljubljane, Zagreba in Beograda. Delo te konference je obstojalo v tem, da so se ugovorile skupne nadloge in težave vseh treh jugoslovenskih postaj. Končno veljavno se je uredilo tudi vprašanje izmenjavanja sporedov oziroma prenosov med posameznimi postajami. Ljubljanska postaja redno prenaša vsak terek zagrebški večerni program, vsako soboto beograjski program, ob nedeljah ali sredah pa ev. še praški večerni program. Nasprotno pa oddaja naša postaja svoj program Zagrebu in Beogradu vsak četrtek. Tako sodelovanje moramo v interesu napredovanja radija v naši državi samo toplo pozdraviti.

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV:

Sreda, 29. januarja
LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Otroški kotiček. — 19: Podobje iz slovenske literarne zgodovine. — 19.30: Francoščina. — 20: Klavirski večer. (Ga. Osterc-Valjalova in g. Osterc). — 21: Slovenska glasba, igra radio-orkester. — 22: Napoved časa in poročila.
Četrtek, 30. januarja
LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Dr. Bohinec: Žitnice sveta. — 19.30: Srebohrvaščina. — 19.30: Tedenski pregled. — Književni pregled. — 20: Koncert godbe Dravske divizije: Wagnerjev večer. — 22: Napoved časa in poročila. — Koncert radio-orkestra.
BEograd 10.30: Reproducirana glasba. — 12.40: Koncert radio-orkestra. — 18: Pesmi na gusle. — 20: Prenos koncerta iz Ljubljane. — ZAGREB 12.30: Reproducirana glasba. — 20: Prenos iz Ljubljane. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Prenos koncerta iz Mozartela. — 21: Koncert solistov. — 22.15: Laha godba. — BRNO 17.30: Pevski koncert. — 18.35: Glasbeni program za mladino. — 19.05: Večerni koncert. — 20.20: Laha glasba. — 21: Koncert orkestra. — 22: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 15.55: Koncert godalnega kvarteta. — 17.40: Koncert solistov. — 19.35: Pesmi. — 20.25: Večerni koncert. — 23: Godba za ples. (Vse iz Katovic). — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 19.30: Prenos iz drž. opere: R. Strauss »Intermezzo«. — Jazz. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert. — 18: Laha godba. — 18.50: Nar. pesmi. — 20: Koncert kasične glasbe. — 21: Mešan program. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Popoldanski koncert. — 19.30: Bavarska kmečka godba. — 20.30: Viofonski koncert. — 21: Koncert komorne glasbe. — 22.25: Godba za ples. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Kreutzerjeva opera »Nočni tabor v Granadi«. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 16: Koncert iz Frankfurta. — 19.30: Iz Münchena. — 20.30: Prenos iz Frankfurta. — 20.45: Operni večer. — BUDIMPESTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.40: Koncert vojaške godbe. — 19.30: Prenos iz gledališča: Wagnerjeva opera »Lohengrin«. — Ciganska godba. — LONDON 20.45: Klavirski koncert. — 21: Srebohrva. — 23.20: Godba za ples. — RIJM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 21: Literarno glasbeni večer.

100-letnica grške neodvisnosti

poteče 3. februarja t. l. Istega dne pred sto leti je bil podpisan Londonski protokol, ki je ustavil krvave boje prot turškim gospodarjem in proglasil Grško za samostojno državo. Na sliki grška prestolnica Atene z Akropoljo v ozadju.

